



## Pór Bertalan (1880-1964)

### Patakparton

Olaj, vászon, kartonon 40x49 cm

Jelezve balra lent: Pór 1914

Kikiáltási ár: 650.000 Ft

A bábaszéki születésű Pór számára meghatározó élmény volt a Felvidék hegyeinek és erdőinek látványa. A gyerekkorba, a szülőföldre való visszavagyódás adja tájképfestészetének erős érzelmi töltését, és magyarázza az életművön belül betöltött különleges helyét.

A kiváló portretistaként induló, majd a Nyolcak csoportjához csatlakozó Pór Bertalan, képünk festésekor már túl volt első gyűjteményes kiállításának sikerén (Könyves Kálmán Szalon, 1911.), fiatalkori remekművei (*Család*, 1909, MNG; *Vágyódás tiszta szerelemre*, 1911; *Hegyibeszéd*, 1911, MNG) pedig úton voltak a san francisco-i világkiállítás festészeti pavillonja felé. A *Táj* készüléseinek évében Pór Tihanyi Lajossal és Berény Róberttel közösen állította ki műveit a bécsi Galerie Brücke-ben.

Az 1914-ben készült olajképen fákkal, tisztással övezett hegyi patakot látunk. A néző felé megnyíló térben kanyargó patak átlósan osztja a kompozíciót. A ligetes erdő fáinak zöldje az égbolt kivillanó és a vízfelületen tükröződő kék-

jeivel kontrasztos, a kép bal oldalát betöltő lanka és a képeretrel párhuzamos, a baloldali képteret lezáró magas fa együttesét pedig a patak jobbpartjának kőgörgetege és egy hatalmas fatönk ellensúlyozza. Az előtérben kiszélesedő kavicsos patakmeder a háttér tisztása felé vezeti a tekintetet, a kép mélyén kitarulkozik a ligetes táj. Az átlós kompozíció Pór tájképein többször megjelenik, így a képünkkel egy időben készült olajfestményén, a *Kraľovicei (Krahovicei) táj* címűn is (MNG, ltsz. 62.54.T).

Pór Bertalan képét mégsem a kontrasztos képépítés és a gondos szerkesztés teszi különlegessé, hanem színei és ecsetkezelése, a tájképein szokatlan festéstechnika. A lendületes ecsetvonásokkal felkent olajfesték vastag, pasztózus foltjaiból és kanyarulataiból összeálló formák Pór tízes évek közepén festett expresszív önarcképeit idézik (*Önarckép*, 1915 k.; *Önarckép*, 1910-es évek, MNG). A világos pasztell-színekben játszó tájat a zöld és a kék különféle árnyalatai illetve a fatörzsek és patakkövek elmosódott lilás-fekete foltokkal árnyalt felületei gazdagítják. A *Táj* című művön nem találkozunk a Pór szinte minden hasonló alkotásán megjelenő épületrészletekkel, staffázsfigurákkal vagy festészetiének állandóan visszatérő motívumaival, a nyájjal és a pásztoralakkal. A kép Pór Bertalan oeuvre-jének egyik legerőteljesebb tiszta tájképe, a paysage pur műfajának expresszív képviselője.

B.Á.